

การนำเสนอผลงาน Best practice Service Plan
การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (Service Plan Sharing)
ครั้งที่ ๕/๒๕๖๑

ส่วนที่ ๑

ชื่อผลงาน Best practice Service Plan (สาขามะเร็ง)

ชื่อเรื่อง ผลบลวงของการผ่าตัดต่อมน้ำเหลืองเซนต์เนลในผู้ป่วยมะเร็งเต้านมระยะเริ่มแรกใน
โรงพยาบาลอุดรธานี

กำหนดรูปแบบการนำเสนอ ✓ ผลงานทางวิชาการ

ชื่อผู้ส่งผลงาน

นางสาวรุจิรา พนาวัฒนกุล

ตำแหน่ง นายแพทย์ชำนาญการ

สถานที่ปฏิบัติงาน กลุ่มงานศัลยกรรม โรงพยาบาลอุดรธานี

จังหวัดอุดรธานี เขตสุขภาพที่ ๘

โทรศัพท์ ๐๔๒-๒๔๕๕๕๕ มือถือ ๐๘๑-๕๗๔๒๕๕๘

E-mail rujira_๙๕@yahoo.com

ปีที่ดำเนินการ ๒๕๖๐

ส่วนที่ ๒

บทคัดย่อ

๑.ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มะเร็งเต้านมเป็นโรคมะเร็งที่พบมากเป็นอันดับหนึ่งในประชากรเพศหญิง โดยอุบัติการณ์การเกิดโรคนี้นั้นในจังหวัดอุดรธานีสูงถึง ๑๒๐ ราย ต่อประชากรแสนราย โดยปัจจุบันกระบวนการรักษามะเร็งเต้านมมีการพัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง ทั้งในส่วนของการผ่าตัด การให้ยาเคมีบำบัด การใช้ยาต้านฮอร์โมน และการให้รังสีรักษา

การพยากรณ์โรคและการรักษามะเร็งเต้านมนั้นขึ้นอยู่กับระยะของโรคและชนิดของมะเร็งเต้านมที่ผู้ป่วยเป็น ซึ่งองค์ประกอบที่สำคัญในการกำหนดระยะของโรค คือ ผู้ป่วยมีการแพร่กระจายของมะเร็งไปยังต่อมน้ำเหลืองที่รักแร้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด โดยในปัจจุบัน มาตรฐานการผ่าตัดมะเร็งเต้านมระยะเริ่มแรก คือ การผ่าตัดต่อมน้ำเหลืองแบบเซนต์เนล โดยที่ไม่จำเป็นต้องเลาะต่อมน้ำเหลืองที่รักแร้ออกทั้งหมดเหมือนสมัยก่อน ซึ่งทำให้ ผลของการผ่าตัดดีขึ้น ลดภาวะแทรกซ้อนภายหลังการผ่าตัดลงไปได้มาก

ทั้งนี้ การผ่าตัดต่อมน้ำเหลืองเซนต์เนลสามารถทำได้โดยการใช้สาร radioactive หรือ การใช้สาร isosulfan blue หรือสามารถใช้ทั้ง ๒ วิธีร่วมกันก็ได้ โดยมีรายงานผลบลวงที่ ๐-๑๔.๓% และความแม่นยำ ๙๐.๙-๙๗.๑%

ในโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลจังหวัดหลายแห่ง เทคนิคการผ่าตัดต่อมน้ำเหลืองเซนต์เนล ยังไม่เป็นที่แพร่หลายนัก เนื่องจากยังมีความยุ่งยากทั้งในส่วนของการเตรียมสาร isosulfan blue และขั้นตอนของการผ่าตัด รวมไปถึงข้อจำกัดในการตรวจทางพยาธิวิทยาแบบ frozen section ดังนั้นข้อมูลเกี่ยวกับการผ่าตัดเซนต์เนล จึงมักจะได้จากโรงเรียนแพทย์เป็นส่วนใหญ่

๒.วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาผลบลวงของการผ่าตัดต่อมน้ำเหลืองเซนต์เนลในผู้ป่วยมะเร็งเต้านมระยะเริ่มแรก

๓.วิธีดำเนินการ

ทำการศึกษาและเก็บข้อมูลในผู้ป่วยมะเร็งเต้านมระยะเริ่มแรก ตั้งแต่ สิงหาคม ๒๕๕๘ ถึง กรกฎาคม ๒๕๖๐ โดยผู้ป่วยทุกรายจะได้รับการผ่าตัดต่อมน้ำเหลืองเซนต์เนลโดยใช้สาร isosulfan blue และเลาะต่อม

น้ำเหลืองรักแร้ระดับ ๑ และ ๒ เพื่อส่งตรวจทางพยาธิวิทยา ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและแสดงผลออกมาเป็นผล
ลบลง ค่าความไว ค่าความจำเพาะและค่าความแม่นยำ

๔.ผลการดำเนินการ

ผู้ป่วยมะเร็งเต้านมระยะเริ่มแรกทั้งหมด ๑๐๔ ราย ได้เข้ารับการผ่าตัดต่อมน้ำเหลืองเซนติเนล โดยมี
อายุเฉลี่ย ๕๒ ปี ขนาดก้อนมะเร็งเฉลี่ย ๒.๗ เซนติเมตร และพบว่ามะเร็งชนิด invasive ductal carcinoma
เป็นชนิดที่พบได้มากที่สุด สำหรับอัตราการตรวจ พบต่อมน้ำเหลืองเซนติเนลในการศึกษานี้ร้อยละ ๑๐๐ โดย
มีค่ามัธยฐานของต่อมน้ำเหลืองเซนติเนลคือ ๒ ต่อม

จากการตรวจทางพยาธิวิทยา พบการกระจายของมะเร็งในต่อมน้ำเหลืองเซนติเนล ๓๘ ราย (ร้อยละ
๓๖.๕) ในขณะที่ผู้ป่วยอีก ๖๖ รายไม่พบการกระจายของมะเร็งในต่อมน้ำเหลืองเซนติเนล แต่กลับพบว่า
ผู้ป่วย ๓ รายที่พบการกระจายของมะเร็งในต่อมน้ำเหลืองรักแร้ ดังนั้น การผ่าตัดต่อมน้ำเหลืองเซนติเนลใน
งานวิจัยนี้ มีผลลบลง ร้อยละ ๔.๕ มีความไวร้อยละ ๙๐.๙ ความจำเพาะร้อยละ ๘๘.๗ และความแม่นยำ
ร้อยละ ๘๙.๔

๕.อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การผ่าตัดต่อมน้ำเหลืองเซนติเนลในผู้ป่วยมะเร็งเต้านมระยะเริ่มแรกในโรงพยาบาลอุดรธานีมีความ
แม่นยำในการบ่งชี้การกระจายของมะเร็งไปยังต่อมน้ำเหลืองรักแร้ร้อยละ ๘๙.๔ โดยมีค่าผลลบลงร้อยละ
๔.๕ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากงานวิจัยเป็นการเก็บข้อมูลโดยการผ่าตัดของศัลยแพทย์เพียงท่านเดียว ทำให้ได้
จำนวนผู้ป่วยแต่ละเดือนไม่มากนัก อีกทั้งจำนวนของผู้ป่วยมะเร็งเต้านมระยะเริ่มแรกที่ได้รับการรักษาใน
โรงพยาบาลอุดรธานีและตรงตามเกณฑ์คัดเข้าของงานวิจัยมีจำนวนน้อย ทำให้ต้องใช้เวลาในการเก็บรวบรวม
ข้อมูลนาน ดังนั้น ควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบ multicenter โดยการร่วมวิจัยของโรงพยาบาลต่าง ๆ ใน
จังหวัดอุดรธานีและหรือในเขตสุขภาพที่ ๘ เพื่อจะได้ข้อมูลที่มีประชากรจำนวนมากขึ้นสามารถนำมาใช้เป็น
ข้อมูลอ้างอิงระดับจังหวัดหรือระดับเขตต่อไป

๖.ความภาคภูมิใจ

สามารถนำผลการวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาแพทย์และแพทย์ใช้ทุน
ใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับแพทย์และบุคลากรทางการแพทย์สำหรับการดูแลรักษาผู้ป่วยมะเร็งเต้านมใน
โรงพยาบาลอุดรธานี รวมถึง ส่งเสริมและผลักดันโรงพยาบาลระดับเดียวกันและโรงพยาบาลใกล้เคียงให้มีการ
ผ่าตัดต่อมน้ำเหลืองเซนติเนล เพื่อให้ตรงตามมาตรฐานการรักษามะเร็งเต้านมในปัจจุบัน